

stemt, at der kan forlanges anlagt et Fortog omkring Kirkebygningerne, og at der, hvor det er fornødent, skal finde Draining Sted, og Synet er den Myndighed, der afgiver Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes i saa Henseende. Men idet altsaa Loven af 1861 har omtalt Draining med Hensyn til Kirken, laa det meget nær at antage, at kunde der være Spørgsmaal om i den bestaaende Lovgivning at finde nogen Udkomst til at træffe en Foranstaltning med Hensyn til Draining af Kirkegaarde for Kirkeieernes Regning, maatte det være optaget, thi dette Punkt kan ikke være undgaet Opmærksomheden. Der er ogsaa en anden Omstændighed, som synes at vidne om, at Loven af 1861 har havt Die for, at Paalæg af denne Art ikke uden videre kunde gjøres, idet der stadig tages Hensyn til, hvad der mere er ordinære Reparationer, og fra et andet Synspunkt betragter det Tilfælde, hvor der er Tale om mere overordentlige Foranstaltninger. Jeg tænker derved navnlig paa det Forhold, der omtales i Lovens § 4, nemlig Udvidelsen af Kirkebygninger, hvor Loven gaar ind paa det Spor, som vistnok ogsaa strengt taget vil være det rette med Hensyn til Gjenstanden for dette Lovforslag. Derefter vilde Ministeren kunne give Kirkeieeren et Paalæg om, at han skal foretage en saadan Foranstaltning for Kirkegaardens Vedkommende, hvorved — for at bruge Lovforslagets Ord — Fugtigheden bortledes fra den; men hvis dette Paalæg ikke efterkommes af Kirkeieeren, vilde det være Domstolens Sag at afgjøre, om han er pligtig til at gjøre det eller ikke, og — hedder det i § 4 af Loven af 1861 — „skulde det vise sig, at det bestaaende Retshold et fyldestgjort Kirkes Tars, vil Forholdet være at ordne ved Lov." Det vilde altsaa med den fornødne Forandring komme til at hedde: „Maatte det vise sig, at Retsholdet i Henseende til Kirkegaardens Draining er et saadant, at Mentighedens Tars ikke kan fyldestgøres derved, maa Forholdet afgjøres ved Lov. De ville altsaa se, mine Herrer! at Spørgsmaalet vil, naar man tager Hensyn ikke alene til den bestaaende Lovgivning, men ogsaa til de Grunde, der tale for, at noget Saadant iværksættes — og her

kan jeg henholde mig til den ærede Forslagsstillers Udtalelser — komme til at dreie sig baade om et „om“ og om et „hvorvidt“, nemlig om det ved Lov bør paalægges Kirkeieeren at foranstalte det Fornødne med Hensyn til Draining, og hvorvidt, det vil sige, i hvilket Omfang noget Saadant kan paalægges ham. Jeg skal ikke undlade at gjøre det høie Thing opmærksom paa, at, idet jeg har sagt, at efter min Mening kan en saadan Forpligtelse ikke antages at have Hjemmel i den bestaaende Lovgivning, har dog Kultusministeriet for afskillige Aar siden erklæret sig for en anden Mening. Kultusministeriet har nemlig i 1865, netop i Anledning af et Tilfælde, der angik en Kirkegaards Draining, svaret, at man skjønnede ikke rettere end, at Synet havde havt Beføjelse til at paalægge vedkommende Kirkeieer at foranstalte Drainingen; men — føiedes der til i Ministeriets Resolution — Spørgsmaalet om, hvorvidt Synsmændene havde havt denne Kompetence, med andre Ord, om en saadan Forpligtelse kunde paalægges Kirkeieeren, var Noget, han maatte have Ret til at faae afgjort ved Domstolene. Saaledes staar Sagen efter min Opfattelse fra den juridiske Side. Spørger man derimod, om der ikke er Grund til at træffe en saadan Foranstaltning gjennem Lov, maa jeg med den sidste ærede Taler være enig i, at der kan være stor Opfordring til at gjøre Skridt derhen, naar det blot iagttages, at de Foranstaltninger, man vil fastslaa ved Lov, blive af den Natur, at man ikke derved vælter en Byrde over paa Kirkeieeren, for det Første som ikke staa i Forhold til den Indtægt, som han oppebærer som Eier af Kirketienden, og som dernæst ikke staa i skrigende Modsetning til alle de tidligere Retshold, under Hensyn til hvilke han har erhvervet sig den Eiendom, paa hvilken der nu skulde lægges en forøget Byrde, der mange Gange kunde være meget stor. Spørgsmaalet „i hvilket Omfang“ vil altsaa være det, der især maatte være at tage under nøie Overvejelse, og jeg tror ikke, at man i saa Henseende kan blive staaende ved, hvad der er antaget af Kultusministeriet i et Par Skrivelser, og navnlig i den Skrivelse af 1865, som jeg nævnedes, at Kirkeieeren maatte være berettiget